

1.4 Теңудемелі қозғалыс. Үдеу. Түзусызықты теңудемелі қозғалыстардағы орын ауыстыру

1. Поезд үдемелі қозғала бастап $t_1=10\text{с}$ ішінде $v_1=0,6\text{м/с}$ жылдамдыққа ие болады. Қанша уақыттан кейін поездтың жылдамдығы $v_2=3\text{м/с}$ болады? **(50с)**
2. Спорткар 3с ішінде жылдамдығын 108 км/сағ дейін жеткізе алады. Оның үдеуі неге тең? **(10м/с²)**
3. Бөлшектің жылдамдығы уақыттың бастапқы мезетінде 48м/с болды. 0с пен 12с аралығында оның жылдамдығы бірқалыпты 0 ге дейін кеміді. Бөлшектің үдеуі неге тең? **(-4м/с²)**
4. Тыныштықта тұрған көлік 1,5м/с² тұрақты үдеумен қозғала бастайды. Оның жылдамдығы 10с ішінде қандай мәнге жетеді және көліктің жүрген жолы неге тең? **(15м/с; 75м)**
5. 90км/сағ жылдамдықпен келе жатқан көлік кенеттен тежеліп, толық тоқтағанға дейін 50м жол жүреді. Көліктің тежелу үдеуі неге тең? **(-6,25 м/с²)**
6. Үдемелі қозғалған поезд 240 м жолды 20с уақыт ішінде жүріп өтіп, жылдамдығын 16м/с дейін жеткізді. Оның орташа жылдамдығы мен үдеуі неге тең? **(12м/с; 0,4м/с²)**
7. Материалық нүктенің бастапқы жылдамдығы 25м/с, егер ол 1,5м/с² үдеумен үдемелі қозғалса, оның 10с ішіндегі орын ауыстыруы мен соңғы жылдамдығын табыңыз **(325м, 40м/с)**
8. Материалық нүктенің бастапқы жылдамдығы 25м/с, егер ол 1,5м/с² үдеумен кемімелі қозғалса, оның 10с ішіндегі орын ауыстыруы мен соңғы жылдамдығын табыңыз **(175м, 10 м/с)**
9. Дененің үдеуі $a=1\text{м/с}^2$ және жылдамдық бағытына қарсы бағытталған. Оның жылдамдығы $t=2\text{с}$ уақыт ішінде қалай өзгереді? **(-2м/с)**
10. Көлбеу жазықтықпен төмен домалаған тас бірінші секундта 4м жол жүреді. Оның 3с ішінде жүретін жолы неге тең? **(36м)**
11. Бастапқыда тыныштықта тұрған дене $a = 5 \cdot 10^{-4}\text{м/с}$ тұрақты үдеумен қозғала бастайды. Дененің $t=0,1$ сағат уақытта жүрген жолын табыңыз **(32,4м)**
12. Бағдаршамға $v = 10\text{м/с}$ жылдамдықпен жақындаған автомобиль тежеліп, $t=4\text{с}$ уақыт ішінде тоқтайды. Автомобиль тежеле бастаған кезде бағдаршамнан қандай қашықтықта еді? **(20м)**
13. Шиналары жақсы автомобиль $a=5 \text{ м/с}^2$ үдеуге ие бола алады, ол жылдамдығын $v = 60 \text{ км/сағ}$ жеткізу үшін қанша уақыт кетеді? Осы кезде автомобиль қанша жол жүреді? **(3,34с; 27,9м)**
14. Зымыранның жылдамдығы $v = 8 \text{ км/с}$ $t=7\text{мин}$ уақыт ішінде жетеді. Егер оның бастапқы жылдамдығы $v_0 = 0,3 \text{ км/с}$ болса оның үдеуін анықтаңыз **(18,3м/с²)**
15. Планетааралық «Марс-1» станциясының бастапқы жылдамдығы $v_0 = 12 \text{ км/с}$. Жердің тартылыс күшінің әсерінен бастапқы бір миллион км ($s = 10^6 \text{ км}$) ішінде $v = 3 \text{ км/с}$ дейін кеміді. Қозғалысты бірқалыпты кемімелі деп санап, үдеуді анықтаңыз **(67,5м/с²)**
16. Ұшу алаңының ұзындығы $s = 790\text{м}$, жерден көтерілер мезетте ұшақтың жылдамдығы $v = 240 \text{ км/сағ}$ болса, ұшуға кететін уақытты және ұшақтың үдеуін табыңыз **(23,7с; 2,8м/с²)**
17. Дене түзу сызықты $a = 2 \text{ м/с}^2$ үдеумен қозғалып, $t=0,1 \text{ мин}$ уақыт ішінде $s=42\text{м}$ жол жүрді, оның v_0 бастапқы жылдамдығын табыңыз **(1 м/с)**

18. Түзу сызықты қозғалған, бастапқы жылдамдығы $v_0 = 4 \text{ м/с}$ дене, үдемелі қозғалып, $t = 5 \text{ с}$ уақыт ішінде $s = 70 \text{ м}$ жол жүрді. Дененің үдеуін табыңыз **(4 м/с²)**
19. $v_0 = 5 \text{ м/с}$ жылдамдықпен мұзға тасталған тас, $s = 25 \text{ м}$ қашықтыққа барып тоқтады, оның алғашқы $t_1 = 2 \text{ с}$ уақыт ішіндегі жүрген жолын табыңыз **(9 м)**
20. $t = 10 \text{ с}$ ішінде дене $l = 60 \text{ м}$ жол жүрді, осы кезде оның жылдамдығы $n = 5$ есе артты. Үдеуді тұрақты деп алып, табыңыз **(2 м/с²)**
21. $a = 1 \text{ м/с}^2$ тұрақты үдеумен қозғалған машина, бақылаушының жанынан $v = 10,5 \text{ м/с}$ жылдамдықпен жүріп өтті. Машина бақылаушыдан бір секунд бұрын қандай қашықтықта болғанын табыңыз **(10 м)**
22. Бастапқы жылдамдығы $v_0 = 1 \text{ м/с}$ үдемелі қозғалған дене, біраз жол жүріп жылдамдығын $v = 7 \text{ м/с}$ жеткізді. Оның жолдың жартысын жүріп өткен кездегі жылдамдығын табыңыз **(5 м/с)**
23. Дене бастапқы жылдамдықпен үдемелі қозғалады. оның бесінші секундта жүрген жолы, оныншы секундта жүрген жолынан 17 м -ге кем. Дененің үдеуін табыңыз **(3,4 м/с²)**
24. Дене үдемелі қозғалып, 5 с уақытта 30 м , келесі 5 с ішінде 80 м жол жүреді. Дененің бастапқы жылдамдығы мен үдеуі неге тең? **(1 м/с; 2 м/с²)**
25. Дене тыныштық күйден үдемелі қозғалып, 36 м жол жүреді. Оның уақыттың жартысындағы жүретін жолы неге тең? **(9 м)**
26. Бастапқы жылдамдығы 10 м/с автомобиль 1 м/с^2 үдеумен тежеле бастайды. Оның 3 с -та жүретін жолы неге тең? **(25,5 м)**
27. Тыныштық күйден үдемелі қозғалған велосипедшінің 20 с уақыт ішіндегі орташа жылдамдығы 18 км/сағ болса, оның үдеуі нешеге тең? **(0,5 м/с²)**
28. Машина 6 с уақыт аралығында жылдамдығын 0 м/с тен 30 м/с ке дейін жеткізе алады. Оның төртінші секундта жүрген жолын табыңыз **(17,5 м)**
29. Бастапқы жылдамдықпен үдемелі қозғалған дене алғашқы 5 с ішінде 100 м жол жүрді, алғашқы 10 с ішінде 300 м жол жүрді. Дененің бастапқы жылдамдығы неге тең? **(10 м/с)**
30. 18 км/сағ жылдамдықпен қозғалған көліктің тежелу жолы $2,1 \text{ м}$ ге тең, 80 км/сағ жылдамдықпен қозғалған көліктің тежелу жолы неге тең? Екі жағдайда да тежелу үдеуі бірдей **(41,5 м)**